

20020366

Kunnan ja valtion kustannusvastuun periaatteet yleisen tien pidossa

SUOMEN KUNTALIITTO
FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

TIEHALLINTO

08 TIEH /KUN

Kunnan ja valtion kustannusvastuun periaatteet yleisen tien pidossa

SUOMEN KUNTALIITTO
TIEHALLINTO
HELSINKI
2001

TYÖRYHMÄ

Timo Eränne, pj
Aila Lohikivi, siht.
Hannu Teittinen
Matti Vehviläinen
Alf Henriksson
Jussi Jokirinta
Jussi Kauppi
Eino Kallinen

TAITTO

Nina Palmu-Pietilä

1. painos

ISBN 951-755-553-9

© Suomen Kuntaliitto

Kuntatalon painatuskeskus

Helsinki 2001

Myynti:

Suomen Kuntaliiton julkaisumyynti

www.kuntaliitto.fi/kirjakauppa

Faksi (09) 771 2331

Tilausnumero 505835

Suomen Kuntaliitto

Toinen linja 14

PL 200

00101 Helsinki

Puh. (09) 771 1

Faksi (09) 771 2291

www.kuntaliitto.fi

Alkusanat

Kuntien keskusjärjestöt ja Tielaitos julkaisivat vuonna 1979 ja uusivat vuonna 1990 suosituksen yleisten teiden tienpidon kustannusjaosta kuntien ja valtion kesken.

Keskeiset asiaa koskevat säännökset ovat muuttuneet. Kuntien velvollisuus osallistua paikallisteiden kustannuksiin on poistettu vuonna 1994, ja vuonna 1992 poistettiin kuntien mahdollisuus saada korvausta kauttakulkukatujen päällystämiseen ja avustusta tärkeiden katujen rakentamiseen. Vuoden 2000 alusta maankäyttö- ja rakennuslaki muutti yleisten teiden osoittamista asemakaavoissa.

Kustannusvastuuta koskevat säännökset perustuvat lakiin ja asetukseen yleisistä teistä (243/54, 482/57) sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/99). Säädökset eivät kaikilta osin sisällä yksityiskohtaisia säännöksiä kustannusvastuusta, vaan niillä on suuntaa antava merkitys.

Kustannusvastuun yleisperiaatteet on edellä mainituista syistä johtuen katsottu tarpeelliseksi uudistaa. Kuntien ja valtion välistä yhteistyötä ja kustannusvastuun periaatteita käsitellään tämän suosituksen lisäksi monissa erillisissä valtakunnallisissa politiikoissa, joiden sisältöä ja periaatteita tämä suositus ei sinänsä kumoaa. Suuria, useita osapuolia ja erityisintressejä sisältäviä hankkeita suositus ei käsittele, vaan niistä voidaan tehdä erillissopimuksia.

Aikaisemmin sovellettujen toimintaperiaatteiden pohjalta tehdyt sopimukset ja vastuut muutetaan tämän suosituksen mukaisiksi kuntien tekemien esitysten pohjalta vuoden 2004 loppuun mennessä.

Tiehallinto ja Suomen Kuntaliitto ovat hyväksyneet nämä yleisperiaatteet, ja ne otetaan käyttöön välittömästi.

Helsingissä toukokuussa 2001

SUOMEN KUNTALIITTO

TIEHALLINTO

Sisällysluettelo

Alkusanat	3
1 Kustannusvastuiden yleiset periaatteet	7
1.1 Liikenneväylien luokitukseen pohjautuva vastuu	7
1.1.1 Liikenneväylien hallinnollinen luokittelu	7
1.1.2 Kustannusvastuun pääperiaatteet	8
1.2 Kunnan vastuu kustannuksista	9
1.2.1 Tiehankkeen yhteydessä tehtävät kunnan työt	9
1.2.2 Yleisen tien lisätyöt	9
1.2.3 Kunnan muu osallistuminen kustannuksiin	9
2 Kustannusvastuut erityistapauksissa	10
2.1 Tutkimukset ja suunnittelu	10
2.2 Väylät	10
2.2.1 Yleistä	10
2.2.2 Katujen ja yleisten teiden välinen hallinnollisen luokan muutos	11
2.2.3 Kevyen liikenteen väylät	11
2.2.4 Katujen ja yksityisten teiden järjestelyt	11
2.3 Liittymät ja sillat	12
2.3.1 Nykyiset liittymät ja sillat tien tekemisen yhteydessä	12
2.3.2 Olemassa olevien liittymien parantaminen	12
2.3.3 Uudet liittymät ja sillat	12
2.3.4 Kunnossapito ja omistus	13
2.4 Tievalaistus	13
2.4.1 Valaistuksen rakentaminen	13
2.4.2 Valaistuksen parantaminen, uusiminen ja omistusoikeuden siirto	13
2.4.3 Valaistuksen käyttö- ja kunnossapito	14
2.5 Laitteet ja varusteet	14
2.5.1 Yleistä	14
2.5.2 Liikennevalot	14
2.5.3 Keskitetty liikenteen ohjaus	14
2.5.4 Johdot, laitteet ja kuivatus	15
2.5.5 Joukkoliikenteen pysäkit	15
2.6 Ympäristö	15
2.6.1 Maisemaan sovittaminen	15
2.6.2 Haittavaikutusten vähentäminen	15
2.6.3 Väyläarkkitehtuuri	16

1 Kustannusvastuiden yleiset periaatteet

1.1 Liikenneväylien luokitukseen pohjautuva vastuu

1.1.1 Liikenneväylien hallinnollinen luokittelu

Liikenneväylät jaotellaan hallinnollisesti yleisiin teihin, katuihin ja yksityisiin teihin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin mukaan ”asemakaavassa voidaan yleisen tien liikennealueita osoittaa valta-, kanta- ja seututeitä sekä niitä yhdistäviä ja niiden jatkeena olevia teitä varten, jotka palvelevat pääasiallisesti muuta kuin paikallista liikennettä.”

Rakennuskaavojen muututtua asemakaavoiksi niissä sovelletaan 10 vuoden ajan siirtymäsäännöstä (MRL 213 §), jonka mukaan ”Jos liikenneverkossa tai maankäytössä tapahtuu kaavoituksesta johtuen asemakaavassa osoitetun liikennealueen kannalta olennaisia muutoksia, asemakaavan liikennealueet on tarpeellisilta osin kaavan muutoksella muutettava vastaamaan maankäyttö- ja rakennuslain 83 §:n 4 momentin vaatimuksia”. Muutoin ei 10 vuoden kuluessa tehtävissä kaavan muutoksissa uutta säännöstä vielä tarvitse soveltaa.

Tielaitos on yhteistyössä liikenneministeriön, ympäristöministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa vuoden 2000 keväällä laatinut soveltamisohjeen ”Yleisen tieverkon laajuus asemakaava-alueilla, hallinnollisen luokittelun periaatteet”, minkä pohjalta hallinnollista luokitusta voidaan kaavoitusvaiheessa suunnitella. Jos asemakaavassa on yleinen tie tai siihen on tarkoitus kaavoittaa yleisen tien liikennealue, on kunnan aina neuvoteltava Tiehallinnon kanssa kaavaa tehtäessä tai muutettaessa. Yleiskaavaa tehtäessä neuvotteluyhteys on aina tarpeen, ja tällöin tulee neuvotella myös ympäristökeskuksen kanssa.

Tielain 16 §:n mukaan katu voidaan muuttaa yleiseksi tieksi tielain 7 ja 8 §:ssä säädetyin edellytyksin. Kun katu kaavoitetaan liikennealueeksi, se voidaan tieasetuksen 37–39 §:ien mukaisin menettelyin muuttaa yleiseksi tieksi, jolloin siihen syntyy tieoikeus päätöksessä mainitusta ajankohdasta lukien. Yleiseksi tieksi muuttaminen voi tapahtua myös liikennealueelle laadittavalla tiesuunnitelmalla, jonka hyväksymisen jälkeen alue voidaan ottaa tienpitäjän haltuun tieoikeuksin.

Yleinen tie voidaan lakkauttaa, jos tietä ei uuden tien rakentamisen johdosta tai muusta syystä enää pidetä yleisen edun kannalta tarpeellisena (TieL 17 §). Lakkauttaminen tapahtuu liikenneministeriön päätöksellä ja syrjään jäävän tiealueen osalta silloin, kun tie sitä parannettaessa on muutettu kulkemaan uutta suuntaa (TieL 33 ja TieA 36 §). Yleisen tien lakkaaminen asemakaavan toteutumisen edistyessä tapahtuu tieasetuksen 63 §:n mukaisesti päätekohtaa muuttamalla.

1.1.2 Kustannusvastuun pääperiaatteet

Lakiperusteet

Valtio vastaa yleisten teiden pitämisen kustannuksista (TieL 5 §). Tienpito käsittää tien tekemisen ja kunnossapidon (TieL 4 §). Tien tekemisellä tarkoitetaan myös nykyisen tien parantamista (TieL 6 §). Tielain 10 §:n mukaan tieverkkoa kehitettäessä on kiinnitettävä huomiota monien eri alojen oleviin ja odotettavissa oleviin liikennetarpeisiin sekä liikenne- ja tieteknisten seikkojen lisäksi ympäristönsuojelunäkökohtiin. Huomioon on otettava muu alueiden käyttö, muut liikennemuodot sekä niitä koskevat suunnitelmat.

Kunnilla on oikeus maanlunastuksista aiheutuviin korvauksiin. Tielaki antaa kuitenkin mahdollisuuden sopia maan luovuttamisesta sekä haitasta ja vahingosta aiheutuvista korvauksista.

Maankäyttö- ja rakennuslain 84 §:n 2 momentin mukaan kadunpidon järjestämisen kuuluu kunnalle. Kadunpito käsittää kadun suunnittelemisen, rakentamisen ja sen kunnossa- ja puhtaanapidon sekä muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen katualueen ja sen yläpuolisten ja alapuolisten johtojen, laitteiden ja rakenteiden yhteensovittamiseksi. Katu on suunniteltava ja rakennettava siten, että se sopeutuu asemakaavan mukaiseen ympäristöönsä ja täyttää toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden vaatimukset (MRL 85 §).

Tien verkollisen aseman merkitys

Yleisen tien luonne ja varustelu määräytyvät paljolti sen verkollisen aseman perusteella. Paitsi toiminnallinen luokka (valta-, kanta-, seutu- tai yhdystie) myös tien asema taajaman verkossa vaikuttaa siihen, mitä tiehen sisällytetään ja millainen sen ympäristökäsittelyn tulee olla. Verkkotasoinen suunnittelu (asemakaava-, yleiskaava- ja liikennejärjestelmäsuunnittelu) antaa lähtökohdat väyläkohtaiselle suunnittelulle.

Yleiseen tiehen kuuluvat joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen järjestelyt toteutetaan valtion kustannuksella.

Ympäristön vaikutus

Tien muussa varustelussa ja sopeuttamisessa ympäristöön kuuluu valtion vastuulle tavanomainen, paikkakunnan normaalin käytännön mukainen, tiesuunnitelmassa sovittava taso.

1.2 Kunnan vastuu kustannuksista

1.2.1 Tiehankkeen yhteydessä tehtävät kunnan työt

Kunta voi tiehankkeen yhteydessä haluta rakentaa tai parantaa katuja tai tehdä muita kunnalle kuuluvia töitä kuten vesijohdon tai viemärin. Kunta vastaa näistä aiheutuvista kustannuksista täysimääräisesti.

1.2.2 Yleisen tien lisätyöt

Kunnalla on mahdollisuus saada tien tekemisen yhteydessä, tai erityisesti niin sovitessa muutoinkin, tehdyksi tiehen rakenteita tai laitteita, joita ei voida katsoa yleisen tien liikenteen tarpeista johtuviksi. Tämä kunnan mahdollisuus aiheuttaa toteutuessaan kunnalle myös velvollisuuden vastata kustannuksista, mikä perustuu tielain 91 §:n 3 momentin säännökseen: ”Jos valtiolle sen ollessa tienpitäjänä aiheutuu lisäkustannuksia sen johdosta, että yleinen tie kunnan päätöksen mukaisesti tehdään korkeampiluokkaiseksi kuin liikenteen tarve vaatii, on kunnan suoritettava nämä kustannukset.”

Tätä säännöstä sovelletaan mm. sellaisessa tapauksessa, kun kunta haluaa lisätä tiehen erityisiä, esimerkiksi ympäristöä korostavia rakenteita, tai rakentaa tiehen varustusta, joka ei ole tarpeellinen yleisen tien liikenteen, liikenneturvallisuuden, taajaman muun yleisen varustelun tai ympäristötekijöiden kannalta.

Kyseisenlaiset lisätyöt tehdään ja kunnalle syntyy niistä kustannusvastuu vain siinä tapauksessa, että näin sovitaan.

1.2.3 Kunnan muu osallistuminen kustannuksiin

Kunta voi erityisessä tapauksessa ottaa osaksi tai kokonaan vastattavakseen tienpidon kustannuksista tietyn yleisen tien osalta (TieL 95 §). Toimenpiteiden toteuttamisesta ja kustannuksiin osallistumisesta on tällöin sovittava kunnan aloitteesta eikä kunnan osallistumista saa asettaa ehdoksi tarpeellisiksi ja tehokkaiksi osoitettujen hankkeiden toteuttamiselle toimenpideohjelmien mukaisesti.

Toteuttamisen yhteydessä on sovittava kunnossapidosta, ja tarpeelliseksi katsottavien hankkeiden osalta yleisperiaatteena on, että valtio ottaa vastatakseen kunnossapidosta.

2 Kustannusvastuut erityistapauksissa

2.1 Tutkimukset ja suunnittelu

Tiehallinto vastaa yleisten teiden tienpidosta. Sen tehtävänä on hallinnoida, ylläpitää ja kehittää koko maassa yleisiä teitä ja niiden liikenneoloja sekä tieliikenteen palveluja osana liikennejärjestelmää (laki tiehallinnosta 2 §, 568/2000). Maankäyttö- ja rakennuslain 84 §:n mukaan vastaavat tehtävät kuuluvat katujen osalta kunnalle. Tästä syystä liikennejärjestelmä-, liikenneverkko- ja liikenneturvallisuuksuunnitelmien ym. kunnan/kuntien ja valtion yhteisten ja molempien väyliä koskevien tutkimusten ja suunnitelmien kustannukset jaetaan tasan valtion ja kunnan/kuntien kesken, ellei esimerkiksi hankkeen osapuolten osallisuuden laajuuden vuoksi ole syytä toisenlaiseen jakoon.

Yleisten teiden tekemisen ja parantamisen suunnittelusta ja suunnittelukustannuksista vastaa valtio. Kunta voi, sovittuaan asiasta Tiehallinnon kanssa, kustannuksellaan laadituttaa ehdotuksen kokonaan tai osaksi alueellaan olevan tien tekemistä koskevaksi tiesuunnitelmaksi (TieA 25 §).

Tiehallinto vastaa tien tekemisestä johtuvien katujen suunnittelusta ja kunta tien tekemisen yhteydessä tehtävistä sellaisista katusuunnittelun kustannuksista, mitkä eivät aiheudu yleisen tien toimenpiteistä.

Rakennussuunnittelun kustannukset jaetaan yleensä samalla tavoin kuin rakentamiskustannukset.

2.2 Väylät

2.2.1 Yleistä

Liikenneväylään sisältyvät kaikki siihen olennaisesti kuuluvat pysyvät rakenteet ja laitteet (TieL 3 § ja MRL 84 § 1 mom.). Valtio vastaa yleisten teiden tekemisestä ja kunnossapidosta tielain 91 §:n 3 momentissa ja 95 §:ssä säädetyin poikkeuksin.

2.2.2 Katujen ja yleisten teiden välinen hallinnollisen luokan muutos

Hallinnollista luokitusta muutettaessa oleelliset, yhteisesti todettavat nykytilan puutteiden parantamiset kustannetaan puoliksi (50/50 %) kunnan ja valtion kesken, ellei erityisestä syystä toisin sovita.

Kaikki liikenneväylään kuuluvat laitteet ja rakenteet siirtyvät väylän siirron yhteydessä uudelle omistajalle korvauksitta.

Kadun muuttuessa yleiseksi tieksi sen liikennealueeksi määritettävä alue siirretään korvauksitta valtion haltuun tieoikeuksin.

2.2.3 Kevyen liikenteen väylät

Kevyen liikenteen väylä on tavallisesti osa vieressä olevaa yleistä tietä ja sen liikennealueella, mutta sille voidaan asemakaavassa osoittaa muusta liikennealueesta erillinen liikennealue, jos se on paikallisista olosuhteista johtuen perusteltua (MRL 83 § 4 mom.). Yleiseen tiehen kuuluvan tai erillisellä liikennealueella olevan kevyen liikenteen väylän toteuttaa ja sen kunnossapidosta huolehtii pääsääntöisesti valtio.

Kevyen liikenteen väylä on joskus parempi sijoittaa viereisen kadun tai puiston osaksi siten, ettei se ole yleistä tietä. Jos väylän rakentaminen liittyy oleellisenä osana yleisen tien tekemiseen, valtio osallistuu rakentamisen kustannuksiin sillä osuudella, millä kevyen liikenteen väylän katsotaan palvelevan yleiseen tiehen liittyvää kevyen liikenteen väylän rakentamistarvetta.

Mikäli kunta on tielain 95 §:n 1 momenttiin perustuen hankkeen aikaistamiseksi rakentanut ja kunnossapitää yleisen tien kevyen liikenteen väylää Tiehallinto vapauttaa kunnan kunnossapitovastuusta sen esityksestä huomioon ottaen rakentamisesta ja kunnossapidosta tehdyt sopimukset ja kaavoitustilanne.

2.2.4 Katujen ja yksityisten teiden järjestelyt

Ennestään oleville kaduille ja yksityisille teille yleisen tien tekemisen takia tarvittavien ja tien tekemisen yhteydessä tehtävien töiden kustannuksista vastaa valtio. Katujen osalta kuitenkin voidaan valtion ja kunnan kesken sopia toisin (TieL 52 § 4 mom.).

2.3 Liittymät ja sillat

2.3.1 Nykyiset liittymät ja sillat tien tekemisen yhteydessä

Jos yleinen tie tehdään siten, että se katkaisee ennestään olevan yksityisen tien tai jos yleistä tietä levennetään, korotetaan tai alennetaan niin, että pääsy sille ennestään olevalta yksityiseltä tieltä huomattavasti vaikeutuu, on yleisen tien pitäjän tehtävä kustannuksellaan yksityisen tien johtamiseksi yleisen tien poikki tai sen liittämiseksi yleiseen tiehen tarvittavat työt tarvittavine laitteineen. Yksityisten teiden lisäksi tämä koskee myös katua, jollei Tiehallinnon ja kunnan kesken toisin sovita. (TieL 52 § 4 mom.)

2.3.2 Olemassa olevien liittymien parantaminen

Olemassa olevan liittymän parantamisen kustannuksista vastaa valtio yleisen tien osalta ja kunta kadun osalta.

Liikennevalo-ohjauslaitteiden ja kiertoliittymän rakentamiskustannukset jaetaan tulohaarojen suhteessa, ellei erityisestä syystä toisin sovita.

Liittymän muuttamiseen tasojärjestelystä eritasoiseksi sovelletaan kohtaa 2.3.1 silloin, kun eritasojärjestelyn tarve johtuu yleisen tien liikenteen vaatimuksesta.

Yksittäisen rakennushankkeen aiheuttaessa huomattavasti normaalia liikenteen kasvua suurempaa liittymän parantamistarvetta, neuvotellaan parantamisesta ja sen kustannuksista tapauskohtaisesti hankkeen toteuttajan, valtion ja kunnan kesken.

2.3.3 Uudet liittymät ja sillat

Uuden katuliittymän teon kustannuksista kadun osalta vastaa kunta ja yleisen tien osalta valtio. Kiertoliittymän kustannukset ja liikennevalo-ohjauslaitteiden kustannukset jaetaan tulohaarojen suhteessa. Jos uuden katuyhteyden liittäminen yleiseen tiehen aiheuttaa huomattavasti suurempaa liittymän rakentamistarvetta, kuin on ennalta ollut tiedossa ja yhteisesti hyväksyttyjen suunnitelmien mukaisesti ajateltu, neuvotellaan rakentamiskustannusten jakamisesta erikseen tapauskohtaisesti.

Milloin yleisen tien tekemisen yhteydessä rakennetaan silta, ali- tai ylikulkukäytävä uusien katu- tai ulkoiluyhteyksien järjestämiseksi yleisen tien poikki, valtio osallistuu edellä mainitun rakenteen rakentamiskustannuksiin 50 %:lla. Rakenteeseen luetaan kuuluvaksi myös mahdollisesti tarvittava pumppaamo.

Muutoin kunta vastaa uusien katuyhteyksien tarvitsemien, yleisen tien poikki rakennettavien siltojen sekä ali- ja ylikulkukäytävien rakentamiskustannuksista.

2.3.4 Kunnossapito ja omistus

Liittymien kunnossapitoraja on yleisen tien ajoradan reunassa. Kiertoliittymässä kiertotila ja -saareke ovat osa sen kautta kulkevaa yleistä tietä, ja niiden kunnossapidosta vastaa valtio. Jos yleinen tie päättyy kiertoliittymään, vastaa sen kunnossapidosta kunta.

Sillan omistaa ja sen pitää kunnossa se osapuoli, jolle sillanpäällä olevan liikenteen käyttämän liikenneväylän omistus- ja kunnossapito kuuluu, ellei ole kohtuullista toisin sopia. Yleisen tien alittavan kadun kuivatukseen mahdollisesti tarvittavan pumppaamon käytöstä ja kunnossapidosta vastaa kunta. Alittavan väylän pitäjä vastaa kyseistä väylää ympäröivän siltarakenteen puhtaanapidosta ja töhryjen poistosta.

2.4 Tievalaistus

2.4.1 Valaistuksen rakentaminen

Valtio vastaa yleisten teiden valaistuksen rakentamisesta, jos valaistus katsotaan tarpeelliseksi liikenneturvallisuuden, alueen muun valaistuksen tai varustelun puolesta.

Jos valaistus kunnan esityksestä sovitaan rakennettavaksi huomattavasti korkealuokkaisemmaksi kuin Tiehallinnon ohjeiden mukaan tai ympäristön huomioon ottaen on tarpeen, kunta vastaa lisäkustannuksista.

Kunta voi halutessaan ja Tiehallinnon luvalla rakentaa valaistuksen, jos Tiehallinto ei katso valaistuksen rakentamista tarpeelliseksi tai ajankohtaiseksi. Rakentamisesta sovittaessa on myös sovittava valaistuksen omistuksesta.

2.4.2 Valaistuksen parantaminen, uusiminen ja omistusoikeuden siirto

Valtio ja kunta vastaavat pääsääntöisesti omistamansa valaistuksen parantamis- ja uusimiskustannuksista.

Jos kunnan omistama valaistus on tarpeellinen ja sijaitsee yleiseksi tieksi jäävällä väylällä (MRL 83 § 4 mom.), se otetaan valtion omistukseen.

Jos kunnan omistaman valaistuksen uusiminen tai parantaminen on perusteltua liikenneturvallisuussyistä, esim. törmäysturvalliseksi, valtio osallistuu parantamis- tai uusimiskustannuksiin.

Valaistuksen tarpeellisuus, parantamis- tai uusimistarvesekä omistusoikeuden siirtoon liittyvät asiat todetaan kunnan ja Tiehallinnonedustajien yhteisessä, kunnan esityksestä tehtävässä katselmuksessa.

2.4.3 Valaistuksen käyttö- ja kunnossapito

Valtio vastaa omistamansa valaistuksen käyttö- ja kunnossapitokustannuksista.

Kunta vastaa yleisillä teillä olevan omistamansa valaistuksen käyttö- ja kunnossapitokustannuksista.

2.5 Laitteet ja varusteet

2.5.1 Yleistä

Liikenteen opastuksessa ja ohjauksessa tarvittavat laitteet ja varusteet rakentaa, omistaa ja kunnossapitää väylän tienpitäjä.

2.5.2 Liikennevalot

Yleisten teiden sekä yleisten ja yksityisten teiden keskinäisissä liittymissä liikennevalot omistaa, kunnossapitää ja niiden käytöstä vastaa valtio.

Yleisen tien katuliittymissä liikennevalojen omistus sekä käyttö- ja kunnossapitokustannukset jaetaan samassa suhteessa kuin niiden rakennuskustannukset. Siitä, kumpi osapuoli huolehtii laitteiden kunnossapidosta, sovitaan tapauskohtaisesti. Tarkkailuun ja säätelyyn ottavat osaa molemmat osapuolet.

2.5.3 Keskitetty liikenteen ohjaus

Kun tie- ja katuverkolla ohjataan liikennettä yhteen kytketyillä liikennevaloilla, jaetaan järjestelmän rakentamis-, kunnossapito ja käyttökustannukset siihen kuuluvien liittymähaarojen suhteessa. Muun yhteisen telematiikan toteuttamisesta ja kustannusten jakamisesta sovitaan tapauskohtaisesti. Järjestelmään myöhemmin liitettävien liikennevalojen tai verkon osien omistaja vastaa järjestelmään liittämisen aiheuttamista kustannuksista.

Säätelyn ja hoidon järjestämisestä sovitaan tapauskohtaisesti.

2.5.4 Johdot, laitteet ja kuivatus

Valtio vastaa yleisen tien tekemisestä aiheutuvista johtojen ja laitteiden siirto- ja suojauskustannuksista, ellei toisin ole sovittu tai elleivät laitteet sijaitse tiealueella.

Jos tien kuivatus hoidetaan kunnan kuivatusjärjestelmää käyttäen, valtion osallistuminen sen tarvittavaan parantamiseen ja mahdollisesti myös kunnossapitoon sovitaan tapauskohtaisesti esim. mitoituslaskelmia apuna käyttäen. Vastaavasti kunta voi ottaa osaa yleisen tien kuivatusjärjestelmään.

2.5.5 Joukkoliikenteen pysäkit

Yleisen tien pysäkkialueiden toteutuksesta ja kunnossapidosta vastaa valtio. Valtio vastaa myös yleisten teiden pysäkkikatosten rakentamisesta ja kunnossapidosta.

2.6 Ympäristö

2.6.1 Maisemaan sovittaminen

Maisemaan sovittamiseen kuuluvat mm. maisemasillat ja tunnelit, tasauksen maldaltaminen, viherrakenteet, kiveysrakenteet ja maaston muotoilut.

Ympäristön asettamista reunaehdoista johtuvat maisemaan sovittamisen toimenpiteet kuuluvat tienpitäjän vastuulle. Tiealueen osalta näiden hoito ja kunnossapito kuuluu valtiolle.

Maaston muotoilussa sekä viher- ja kiveysrakenteissa voidaan kunnan kanssa sopien päätyä paikallisia olosuhteita erityisesti korostaviin ja lisäkustannuksia aiheuttaviin ratkaisuihin. Rakentamisesta aiheutuvista lisäkustannuksista sekä ylimääräisistä hoito- ja ylläpitokustannuksista vastaa kunta.

2.6.2 Haittavaikutusten vähentäminen

Meluntorjunta

Uuden tien rakentamisen tai nykyisen tien parantamisen yhteydessä, lisääntyvän meluhaitan poistamiseksi tai lievittämiseksi, tehtävien melusteiden rakentamisen kustannuksista vastaa valtio.

Kunta osallistuu olemassa olevan meluhaitan torjumiseksi tehtävien melusteiden rakennuskustannuksiin 25 %:n osuudella.

Jos kunta kaavoittaa olemassa olevan tien läheisyyteen sellaista toimintaa, joka tarvitsee melusuojauksta, vastaa kunta meluntorjunnan kustannuksista.

Yleisen tien melueterakenteiden omistaja on valtio, ellei toisin sovita. Liikennealueen raja voi sijaita meluesteen keskellä (yleensä meluvalliratkaisussa).

Meluesteiden hoito on omistajan vastuulla.

Pohjavesien suojaaminen

Tieluiskasuojaukset ja muut tarvittavat erikoisrakenteet ovat ympäristönsuojelun tarpeista aiheutuva luonnollinen osa tietä ja kustannuksista vastaa valtio.

Estevaikutuksen lieventäminen

Tien rakentamisen tai parantamisen yhteydessä tarpeelliseksi todettavat estevaikutusten lieventämiseksi rakennettavat luontosillat ja vastaavat alikulut tehdään valtion kustannuksella.

2.6.3 Väyläarkkitehtuuri

Väyläarkkitehtuurilla tarkoitetaan väylän eri rakenteiden estetiikan parantamiseksi tehtyjä ratkaisuja. Ne voivat koskea siltoja, meluesteitä, valaistusta, muita rakenteita, varusteita ja kalusteita sekä tieympäristön taideteoksia. Taideteos on poikkeuksellinen ympäristöinvestointi, jonka kustannusjako ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Kunnalle syntyy velvoite lisäkustannusten maksamiseen, jos se vaatii huomattavasti tavanomaista korkeampitasoista väyläarkkitehtuuria. Tavanomaista ratkaisua arvioitaessa on otettava huomioon väylää ympäröivä maisema, nykyinen ja tuleva maankäyttö ja väylällä liikkuvien nopeustaso. Kunnalle aiheutuva kustannusosuus arvioidaan ympäristöön sopivan ratkaisun ja erityisratkaisun kustannuserona.

SUOMEN KUNTALIITTO
FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

Toinen linja 14
PL 200, 00101 Helsinki
Puh. (09) 7711
Faksi (09) 771 2291

Helsinki 2001
ISBN 951-755-553-9
Tilausnumero 505835